

קיבוץ ארז תשפ"ד
תמיד ראשון.

משמחת תורה עד פסח שני ומי ידע עד מתי.
מצעד האיזולת של העם היהודי רועם – "אנחנו פה" וכפי שכתוב בהגדה
המסורתית: בדם ואש ותמרות עשן.
כתוב: "ביד חזקה הוציאנו הקדוש ברוך הוא ממצרים" ומאז הוא כנראה
יצא לחופשה.
הותיר אותנו עם מנהיגות אומללה ועם שנאת אחים כדוגמת ערב חורבן
הבית השני לפני אלף תשע מאות המישים ושבע שנים. שמחת תורה
תשפ"ד הותירה אותנו עם כאלפיים נרצחים וחללים, עם מאה שלושים
וארבעה הטופים והטופות, עם עשרות אלפים בגלויות שונות בארץ פנימה,
עם משפחות שמפחדות לשוב לבתיהן ועם שבר קהילתי לא פשוט.

ואף על פי כן ולמרור הכול אנחנו מוצאים את העוז, התקווה
והתבונה להסב סביב שולחן החג ולחגוג את חג חירותנו, חג יציאת מצרים,
מועד בו הלכנו במדבר ארבעים שנה כדי שנהיה עם. אבל כבר אז, ערב
חציית הירדן וכיבוש הארץ היה הפילוג הראשון בו השבטים גד, ראובן
וחצי המנשה פרשו מן העם העומד לכבוש את הארץ המובטחת ובחרו
להישאר ממזרח לירדן.

מאז חלפו כ-3,500 שנה ואנחנו עדיין שבטים שבטים.
נחמתנו היא שעדיין איננו נלחמים זה בזה באש וגפרית, אבל כהבל פה
ודברי בלע – אין כמונו.
אנחנו, בקהילת ארז הקטנה ובחלקה גם אובדת הדרך, חייבים למצוא את
השביל אל הבית,
אל הנפש ואל החלומות.
אין בינינו צודקים וטועים. יש בינינו חרדים ותוהים. השפעתנו על המדינה
היא אפסית, אבל ביכולתנו לקום מן העפר, לצאת מ"מדבר סיני" שלנו
בראש מורם ולחזור ככל שנוכל לארז המובטחת שלנו ולערב סוכות תשפ"ד.
חג שמח.

שמחת רבה

בלחה יפה

שמחה רבה, שמחה רבה,
אָכִיב הַגִּיעַ, פֶּסַח בָּא!
שמחה רבה, שמחה רבה,
אָכִיב הַגִּיעַ, פֶּסַח בָּא!

תִּפְרוּ, תִּפְרוּ, תִּפְרוּ לִי בְּגַד עֵם פִּיסִים.
מְלֵאוּ, מְלֵאוּ, מְלֵאוּ פִּיסֵי בְּאַגְזֵיכֶם.

שמחה רבה, שמחה רבה,
אָכִיב הַגִּיעַ, פֶּסַח בָּא!
שמחה רבה, שמחה רבה,
אָכִיב הַגִּיעַ, פֶּסַח בָּא!

שְׂאוּל אֶשְׂאֵל, שְׂאוּל אֶשְׂאֵל אַרְבַּע קְשִׁוֹת.
שְׂתֵה אֶשְׂתֵּה, שְׂתֵה אֶשְׂתֵּה אַרְבַּע כּוֹסוֹת.

שמחה רבה, שמחה רבה,
אָכִיב הַגִּיעַ, פֶּסַח בָּא!
שמחה רבה, שמחה רבה,
אָכִיב הַגִּיעַ, פֶּסַח בָּא!

הַדֵּשׁ

"כָּל אָדָם צָרִיךְ שְׂתַהַיֶּה לוֹ
אִיזוֹ מִצָּרִים,
לְהִיּוֹת מוֹשֶׁה עֲצָמוֹ מִתּוֹכָהּ,
בְּיַד הַזָּקֵה
אוֹ בְּחִרְיָקֵת שְׁנַיִם" (אמנון ריבק)
ולנו הייתה מצרים ויותר.

מאחלים כי נדע למושות עצמנו כפרטים וכקהילה
וכי נחווה לבלוב והתחדשות.
מאחלים כי נמשיך להיות אחד בשביל השני
וכי נחווה שרואים אותנו באשר נהיה
מאחלים כי נדע לדרוש מעצמנו את שאנו דורשים מאחרים
וכי נחווה יחד משותף ומחוק.
כי "אין לנו ארו אחרת"

חג חירות שמח

אורטל ועדו

ונברך:

בְּרוּךְ אַתָּה יְיָ אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם בּוֹרֵא פְּרֵי הַגֶּפֶן.
בְּרוּךְ אַתָּה יְיָ אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם, אֲשֶׁר בָּחַר בָּנוּ מִכָּל עַם וּמִכָּל שָׂנֵי
בְּמִצְוֹתָיו. וְתַתֵּן לָנוּ יְיָ אֱלֹהֵינוּ בְּאַהֲבָה מוֹעֲדִים לְשִׂמְחָה אֶת חַג הַמִּצּוֹת הַזֶּה,
זְמַן חֲרוּתֵנוּ מִקְרָא קִדְשׁ, זְכַר לִיצִיאַת מִצְרַיִם. בְּרוּךְ אַתָּה יְיָ, מְקַדֵּשׁ יִשְׂרָאֵל
וְהַזְּמוּנִים.

וְרֵחַיִן

כַּרְפָּס

נטעם מפרי האדמה, ונאמר:

כַּרְפָּס זֶה, עַל שׁוּם מָה? עַל שׁוּם רֵאשִׁית פְּרִיחַת הָאֲבִיב. מִי יִתֵּן וְיִהְיֶה זֶה רֶמֶז
לְיָמִים שֶׁל חֲרוּת וּמִפְגָּשׁ, לְכָלוּב וְאַהֲבָה.

יֵהָיִין

נחצה את המצה האמצעית. נעטוף את חציה כאפיקומן. (הורים: החביאו כומנכם הפנוי)
כְּעֵנִי הַנּוֹחַג לְחֻצוֹת אֶת פֶּת הַלֶּחֶם וְלִטְמוֹן אֶת מַחְצִיתָהּ לְעֵת הַצָּרָה, כִּדְ אָנוּ
מְעֵלִים בְּזִכְרוֹנֵנוּ אֶת עֵנִים שֶׁל אֲבוֹתֵינוּ וְאִמּוֹתֵינוּ, וְאֶת אֱלֹהֵי שְׁנַם בִּימֵינוּ
גּוֹרְלָם לֹא שָׁפַר עֲלֵיהֶם:

זֶהוּ לֶחֶם הָעֵנִי וְהָעֵנִי, שְׂאֲכָלוּ אֲבוֹתֵינוּ בְּאֶרֶץ מִצְרַיִם. כָּל רֶעִב יִבּוֹא וְיֹאכַל,
כָּל נִצְרָד יִבּוֹא וְיִפְסַח. הַשְּׁנָה בָּאוּ, לַשְּׁנָה הַבְּאָה בְּאֶרֶץ. הַשְּׁנָה עֲבָדִים,
לַשְּׁנָה הַבְּאָה בְּנֵי חוֹרֵיין.

הֲיֵא לְחֵמָא עֵנִיא
דִּי אֲכָלוּ זִיבְהִתְנָא
בְּאֶרְעָא דְּמִצְרַיִם.
כָּל דְּסָבִין יִיתִי וְיִיכַל,
כָּל דְּצָרִיד יִירֵנִי וְיִפְסַח.
הַשְּׁתָא הָכָא, לַשְּׁנָה הַבְּאָה
בְּאֶרְעָא יִשְׂרָאֵל.
הַשְּׁתָא עֲבָדִי,
לַשְּׁנָה הַבְּאָה בְּנֵי חוֹרֵיין.

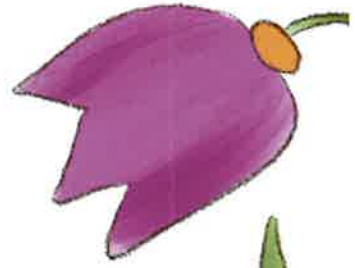
בְּנֵי אֶרֶץ כְּנָעַן וּבָנוּת דְּבָרָה הַתּוֹרָה:

אחת חכמה, אחד רשע, אחת תפוח ואחד שאינו יודע לשאל.

בשבת שואלת בחכמה: 'מה הן המצוות והחקים שאנו מצוים בהם הפסח?'
מלמדים אותה את כל הלכות הפסח, מהראשונה ועד האחרונה.
בשבן שואל ברשעות: 'מה הטעם בעריכת סדר פסח בכלל?'
עונים לו כי בגישה כזו, ספק אם היה יוצא ממצרים.
בשבת שואלת בתמימות: 'מה קרה שם?'
מספרים לה בהתרגשות על הנסים והנפלאות שארעו בשיצאו בני ישראל ממצרים.
ומה עושים עם הילד שאינו שואל אף שאלה?
'את פתח לו'. מספרים לו את הספור כדי שיעורר את דמיונו.

אז מה באמרת נשתנה הלילה הזה מפל הלילות?
בלילה הזה, לפני שנאכל, נספר את ספור יציאת בני ישראל ממצרים.

מגיד

מה נשתנה הלילה הזה מפל הלילות?

לשבכל הלילות אנו אוכלין חמץ ומצה - הלילה הזה פלו מצה!
לשבכל הלילות אנו אוכלין שאר ירקות - הלילה הזה מרור!
לשבכל הלילות אין אנו מטבילין אפלו פעם אחת - הלילה הזה שתי פעמים!
לשבכל הלילות אנו אוכלין בין יושבין ובין מסבין - הלילה הזה פלנו מסבין!

מה נשתנה הסדר הזה מפל הסדרים?

שבכל הסדרים אנו יושבים בין שכנים ובין דשאים - הלילה הזה פלנו מפנים!

נמסע מן המרוה, ונאמר:

מְרוֹר זֶה, על שום מָה? על שום שְׁמֵרוֹ הַמְצָרִים אֶת חַיֵּי אֲבוֹתֵינוּ וְאֲמוֹתֵינוּ בַּמְצָרִים בְּעִבּוּדַת פָּרֶה, בְּחֶמֶר וּבְלִבָּנִים.

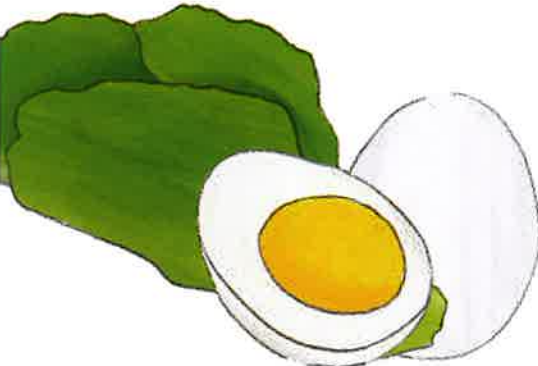
וְהִיא שְׁעֵמֶדָה

בְּנֵי יִשְׂרָאֵל נֶאֱנָקוּ תַּחַת עַל הַשְּׁעֵבּוּד, אֵךְ זְכוּרֹן הַפְּרִיַת שְׂאֵלֵהֶם כֶּרֶת עִם אֲבוֹתֵיהֶם אֲבָרָהֶם, יִצְחָק וַיַּעֲקֹב נִמְעַ בְּהֵם אֲמוֹנָה, כִּי יוֹם יָבוֹא וַיִּהְפְּכוּ לְעַם חֶפְשִׁי בְּאַרְצָם. אֲמוֹנָה זוֹ עֵמֶדָה לְזְכוּתָם וְשְׁמֵרָה עַל רוּחָם אֵיתָנָה

וְהִיא שְׁעֵמֶדָה לְאַבּוֹרֵינוּ וְלָנוּ.
שְׁלֹא אֶזְרֹד בְּלִבְד עֵמֶד עֲלֵינוּ לְכַלּוֹתֵנוּ,
אֶלֶּא שֶׁבְּכָל דּוֹר וְדוֹר עוֹמְדִים עֲלֵינוּ לְכַלּוֹתֵנוּ,
וְהַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא מְצִילֵנוּ מִיָּדָם.

נמסע מן הביצה, ונאמר:

בִּיצָה זוֹ, על שום מָה? על שום עֲמִידָתָם הָאֵיתָנָה שֶׁל בְּנֵי עַמּוּנוּ. כִּבְיָצָה הַמִּתְקַשֶּׁה כְּכֹל שֶׁהִיא מִתְבַּשְּׁלֶת, כִּדְ כְּכֹל שֶׁנִּמְשָׁךְ הַשְּׁעֵבּוּד, הַתְּחַזְּקוּ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל בְּרוּחָם וְשְׁמֵרוֹ עַל אַחֲדוּתָם.

וַיֵּרֶד מִצְרַיִמָּה יַעֲקֹב אֲבִינוּ חַי עִם מְשַׁפְּחָתוֹ הַגְּדוּלָה בְּאַרְץ כְּנַעַן. בְּאוֹתָם הַיָּמִים הָיְתָה בְּאַרְץ בְּצֻרַת קִשָּׁה. בְּשָׁל הָרַעֲב הַכָּבֵד, יֵרְדָה מְשַׁפְּחָתוֹ שֶׁל יַעֲקֹב לְאַרְץ מִצְרַיִם הַעֲשִׂירָה בְּמִזְוֹן. בַּמְצָרִים, גְּדוּלָה מְשַׁפְּחַת יַעֲקֹב וְהַתְּחַזְּקָה מְאוֹד. יוֹם אֶחָד עָלָה בַּמְצָרִים מֶלֶךְ בְּשֵׁם פֶּרַעַה, שֶׁחֲשַׁשׁ שֶׁבְּנֵי יִשְׂרָאֵל (בְּנֵי יַעֲקֹב) יִמְרְדוּ בְּשִׁלְמוֹנוֹ. עַל כֵּן שֶׁעֲבַד אוֹתָם בְּעִבְדִּיו. עֲבָדִים הָיוּנוּ לְפֶרַעַה בַּמְצָרִים, וַיּוֹצִיאֵנוּ יי אֱלֹהֵינוּ מִשָּׁם בְּיַד חֲזָקָה וּבְזִרוּעַ נְמוּיָה. וְאֵלּוּ לֹא הוֹצִיא הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא אֶת אֲבוֹתֵינוּ מִמִּצְרַיִם, הָרִי אָנוּ וּבְנֵינוּ וּבְנֵי בְנֵינוּ מִשְׁעֵבָדִים הָיוּנוּ לְפֶרַעַה בַּמְצָרִים. וְאֵפְלוּ כִּלְנוּ חֲכָמִים, כִּלְנוּ נְבוֹנִים, כִּלְנוּ זְקֵנִים, כִּלְנוּ יוֹדְעִים אֶת הַתּוֹרָה, מְצוּחַ עֲלֵינוּ לְסַפֵּר בִּיצֵיֹת מִצְרַיִם. וְכֹל הַמְרַבֵּה לְסַפֵּר בִּיצֵיֹת מִצְרַיִם הָרִי זֶה מְשַׁבָּח.

עֲבָדִים הָיוּנוּ, הָיוּנוּ
עָתָה בְּנֵי חוֹרֵין, בְּנֵי חוֹרֵין
עֲבָדִים הָיוּנוּ
עָתָה, עֲרִיגָה בְּנֵי חוֹרֵין
עֲבָדִים הָיוּנוּ
עָתָה, עֲרִיגָה בְּנֵי חוֹרֵין
בְּנֵי חוֹרֵין.
עָתָה, עֲרִיגָה בְּנֵי חוֹרֵין
בְּנֵי חוֹרֵין.

בְּיַד חֲזָקָה וּבְזֹרֹעַ נְמוּיָה

הָאֵל שָׁמַע אֶת שׁוֹעֵת עַמּוֹ וְשָׁלַח לָהֶם אֶת מֹשֶׁה כַּמְּנַהֵיג וּמוֹשִׁיעַ. כְּשֶׁנִּזְלַד מֹשֶׁה, רָצְתָה אִמּוֹ יוֹכְבֵד לְהַצִּילוֹ. הָיָה הַנִּיחָה אוֹתוֹ בְּתִבְחָה עַל גְּדַת הַיָּאוֹר, מְקוֹה לְשִׁמְצָא, וְאֶת מַרְרִים אֲחֻתּוֹ הַגְּדוּלָה הִצִּיבָה לְשָׁמֵר עָלָיו. בַּת פְּרַעֲהַ, אֲשֶׁר יָרְדָה לְרַחֵץ בַּנְּהָר, מָשְׁתָּה אֶת מֹשֶׁה הַתִּינוֹק מִן הַמַּיִם, הִמְלָה עָלָיו, וְהַחֲלִיטָה לְגַדְלוֹ כַּבְּנָה הַנְּסִיךְ.

מֹשֶׁה בָּנָה, יָצָא אֶת אֲרַמּוֹן פְּרַעֲהַ וְרָאָה אֶת עַמּוֹ בְּמַכְלוֹתָיו. בְּשִׁלְיחוֹת הָאֵל הוּא פָּנָה לְמִלְךְ פְּרַעֲהַ וְדָרַשׁ: 'שְׁלַח אֶת עַמּוֹי, אֵךְ פְּרַעֲהַ סָרַב לְשַׁלַּח אֶת עַבְדָּיו. אֱלֹהִים צִיד אֶת מֹשֶׁה בְּאוֹתוֹת וּבְמוֹפְתִים, וְהִטִּיל עַל הַמִּצְרַיִם מַכָּה אַחַר מַכָּה בְּדֵי לְשִׁכְנַע אֶת פְּרַעֲהַ לְשַׁלַּח אֶת הָעָם.

אלו עשר המכות שהביא הקדוש ברוך הוא על המצרים במצרים

(נהוג למבול את האצבע בכום היין האישית ולמנות את המכות כולוה יין על הצלחת)

דָּם
צְפֹרֶת יַדַּע
כֹּנִים
עֲרֹב
דַּבָּר
שִׁחַד
כֶּרֶד
אֲרָפֶה
וְאֶשֶׁף

מִכַּרְתָּ בְּכוֹרֹתַי.

"הַיּוֹם אַתֶּם יּוֹצְאִים, יוֹצְאִים בַּחֹדֶשׁ הָאֲבִיב"

כך פתחנו את ליל הסדר עפ"י ההגדה הקיבוצית בשנים שעברו.
מה נשתנתה השנה הזו?

השנה הוצאנו מבתינו בשלהי חודשי הקיץ, לקראת חודשי החורף,
נכפתה עלינו עקירה מהמקום שהיה עבורנו עוגן ומקום מבטחים,
מבלי שניתנה לנו החירות להחליט ולבחור.

פוזרנו לכל קצוות הארץ כשמצפה רמון בדרום השקט הפך למרביתנו
לביתנו הזמני והרגוע.

חצי שנה אחרי אותה שבת שחורה בתחילת אוקטובר, עדיין לא הגענו אל
המנוחה והנחלה,

עדיין 134 חמופים במנהרות עזה וליבנו איתם יום-יום,
עדיין חיילינו נלחמים ומגנים עלינו, חלקם שכבר אינם איתנו והאבל כבד,
עדיין רבים מאוד הפצועים ותקוותנו שישתקמו וישובו מהר לאיתנם.
לזמן יש קצב משלו ועונות השנה באות וחולפות,
האביב כבר כאן, פריחת הצהוב תופסת את מקום הפריחה באדום,
מי ייתן ובליל הסדר השנה נוכל להכריז ולשיר:

היום אתם חוזרים,
חוזרים ברוודש האביב,
אל הבית שאוהבים,
אל הנופים המוכרים,
אל הירוד שמויחד לנו.

רותי אבני

היום אתם יצאים בחדש האביב

בליל הפסח פקדה מנפה קשה את ארץ מצרים. רק על בתיהם של בני ישראל, אשר סמנו בדם, פסקה המנפה, ותבנים לא נפגעו. רק לאחר מכה זו נכנע פרעה ושלח את בני ישראל לחפשי. בני ישראל מהרו והכינו מצות, אספו מעט צידה לדרך ונמלטו ממצרים.

כל שלא אמר שלושה דברים אלו בפסח לא יצא ידי חובתו, ואלו הן
(כל המשפחה או מרת יחד):

פסח, מצה ומרור

פסח לזכר המנפה שפסקה על בתי אבותינו ואימותינו במכת בכורות. מצה לזכר המצות שאפו כי לא הספיקו להתפוח בצקם ללחם. מרור לזכר השעבוד שמרר את חיי אבותינו ואמותינו במצרים.

ותקח מרים הנביאה את התף בידה

בהגיעם אל תים הרים משה את מטהו ותים נבקע לשנים. בני ישראל עברו ביבשה בתוך הים, והמים להם כחומה. אז יצאו בני ישראל ברקודים ומחולות בהנהגתה של מרים הנביאה, ושמחה גדולה שרתה עליהם. בנדידיהם הארפים במדבר עמדו בני ישראל מול אתגרים רבים, קבלו את התורה והפכו לעם. בתם הנדידים הגיעו לארץ ישראל, ארץ זבת חלב ודבש.

גם בדורות האחרונים זכינו לעלות ולהתישב בארץ

ועל כך נברך: וְלִלְוִי־וְ:

בצאת ישראל ממצרים, בית יעקב מעם לעז, היתה יהודה לקדשו, ישראל ממשלורגיו תים ראה וינב, תירדן יכב לאחור. וזהרים רקדו כאילים, גבעורג - כבני צאן. מה לך תים כי תנום, תירדן - תפס לאחור, קדורים - תרקדו כאילים, גבעות - כבני צאן.

חג החירות תשפ"ד

חופש הפעולה וחופש המחשבה, שני דברים שאנחנו שואפים להם ורוצים להאמין שביכולתנו לקיים. היטיב לתאר את שניהם נתן שרנסקי, אמיר ציון לשעבר, בעת גזר דינו על פעילותו הציונית בברית המועצות:

"אתה אדוני השופט, חושב שהנך חופשי! אתה חושב כך, כיוון שלאחר שייגמר המשפט תלך לביתך ואילו אני אחיה משועבד, כיוון שאלך לכלא לזמן רב. אך דע לך שמבין שנינו, אני הוא בן החורין האמיתי! אמנם גופי יהיה משועבד, אבל רוחי, היא תישאר חופשית, כיוון שארגיש שלא נכנעתי לגזרותיכם ונשארת נאמן לאמונתני. אך לך השופט, קבעו מראש מה לומר! גופך אמנם משוחרר, אבל אינך חופשי להכריע לפי אמונתך. רוחך משועבדת וזה חמור פי כמה." (מתוך ספרו "לא אירא רע")

בחג החירות תשפ"ד, המושג 'חופש' מקבל משמעות מוחשית. כבר למעלה מחצי שנה שחופש הפעולה של 134 חטופות וחטופים נלקח. אפשר רק לקוות ולהתפלל, שגם לאחר שעברו ועוברים את הנורא מכל, הם מצליחים לשמור על כוחות, להיות חופשיים במחשבתם. חלקנו, ששרדנו את אותה שבת ויכולים, כביכול, לפעול בחופשיות - כבולים במחשבותינו. מחשבות על מי שלא איתנו, דאגה שלא נותנת מנוח. השנה נאחל רק דבר אחד - שכל החטופות והחטופים יחזרו, ומהר.

שיהיו בנות ובני חורין.

ואז, אולי, גם אנחנו נוכל לחזור לחיות.

יובל שבס

ונאמר:

בְּכֹל דֹר וְדֹר חָיִב אָדָם לְרֹאוֹת אֶת עַצְמוֹ כְּאִלּוּ הוּא יֵצֵא מִמִּצְרַיִם.
בְּכֹל דֹר וְדֹר אָנוּ נִצְּבִיקִים לְמַעַן חֲרוֹתֵנוּ וְזוֹכְרִים כִּי הוּא אֵינָה מוֹבְנֵת מְאֹלֶיהָ.
בְּכֹל דֹר וְדֹר נִפְתַּח אֶת עֵינֵינוּ, וְנִרְחִיב אֶת לְבָנוּ לְחַלְשׁ, לְגַר וּלְעַנֵּי הַחַיִּים
בְּקִרְבָּנוּ, וּלְאֵלֵינוּ שְׁחָרוֹת אֵינָה מְנַת חֲלָקִים.

נְבָרְךָ עַל זְכוּתָם הַטְּבִיעִית שֶׁל בְּנֵי הָאָדָם לְכַבּוֹד וּלְחֻפְשׁ.
נְבָרְךָ אֵת אֵלֵינוּ הַנִּצְּבִיקִים עֲבוּר חֲרוֹתָם שְׁלֵהֵם וְשֶׁל אֲחֵרִים, בְּאֶרֶץ וּבְעוֹלָם.
מִי יִמָּן וְהִחְבְּרָה בְּיִשְׂרָאֵל תַּעֲמִיק אֶת מְחִיבוֹתָהּ לְעִרְכֵי חֲרוֹתָהּ, הַשְׁוִיזוֹן וְהַצְדָּק.
וְנֹאמֶר אָמֵן.

ראוי לשאול
כאן על עבדות,
האם היינו עבדים
לשימחה?
הנה מקום
שבו
לדעותנו - אחדות:
עשרים שנות
טרור, בהן אכול
אכלנו מרור,
כמעט
שהביאו עלינו מיתה.
הביטחון היה
להבלים והבל
שהסתים גם
הסתים באבל.
מה שבטוח,
שבכל דור ודור
תמיד תמיד נזכור,
איך בליל שבעה
באוקטובר ההוא
אנשי קיבוץ ארז
אל המדבר יצאו
ובמצפה רמון
את ביטחונם מצאו.

ארבעים שנה
במדבר
התקצרו
לכמה שעות
נדידה.
היאור, גם הוא
שינוי קל עבר
לנחל צאלים
הנודע.

מחבלי החמאס
בארפיג'י וקאלאץ'
הבריהונו הרחק
מביתנו,
לכן נתנו גז
וזרקנו קלאץ',
שמצא אלה יזדרזו
להדביקנו.

כחלוף החודשים
קרבנו הביתה
התקרבות ניכרת,
לחזור לקיבוץ
עוד מעט חוששים,
אבל אין לנו
ארז אחרת.

למרות שהתהפכו
היוצרות,
יצאנו באישון הליל,
ילדים וילדות,
בחורים ובחורות,
בחכותם של
אחינו גיבורי החיל.

עם מזוודה אחת ביד
ובלוריתנו המתנפנת
חשבנו שנחזור מיד
ישר לחליבה ברפת.

-היוצרות התהפכו
כי מביתנו ברחנו,
ולא אל ביתנו
כמסופר בהגדה,
ועד מצפה
רמון הלכנו,
מרחק רב -
לכל קנה מידה.

וגם משה
החליף צורה
הלוא בסיפורנו
מובילה גברת
שגית לוי,
מנהיגה ומורה,
רואה מכשולים
ומיד מתגברת.

רְחִיצָה

וכל המרבה ברחיצת ידיים הרי זה משובח.

מוֹצֵי־אֵל מִצְדָּה

נרים את קערת המצות, ונברך:

פִּתְחָה אֶת יָדְךָ וּמְשִׁפֵּיעַ לְכָל חַי רִצּוֹן: בְּרוּךְ אַתָּה יי אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם
הַמוֹצֵי־אֵל לָחֵם מִן הָאָרֶץ.

בְּרוּךְ אַתָּה יי אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם, אֲשֶׁר קִדְּשָׁנוּ בְּמִצְוֹתָיו וְצִוָּנוּ עַל אֲכִילַת מִצָּה.

מְרִיר בּוֹרֵךְ

פֹּרֵךְ נִיטוּל כּוֹיֵת מִן הַמִּצָּה וּנְכַרְךָ עִמָּה כּוֹיֵת מִן הַמְרִיר, וְנֹאמַר:

כֵּר לְמִקְדָּשׁ, בְּיָמֵינוּ יְחַדֵּשׁ. כְּהִלָּל הַנֶּזֶן שֶׁהָיָה בּוֹרֵךְ וְאוֹכֵל בְּבֵת אַחַת, לְקַיֵּם
מַה שֶּׁנֶּאֱמַר: "וּמִצּוֹת עַל מְרָרִים יֹאכְלֵהוּ".

כֹּל אֶחָד מִכֵּין לְיוֹשֵׁב מִיָּמֵינוּ כְּרִיד מִכָּל הַטּוֹב שֶׁעַל שׁוֹלְחַן הַסֵּדֶר.

שִׁלְחַן עוֹרֵךְ

בתיאבון!

צִבּוּן

אחרי שנמצא האפיקומן, נחלק אותו בין הסועדים, ונאמר:

הַנְּנִי מוֹכֵן וּמוֹזְמֵן לְקַיֵּם מִצְוֹת אֲפִיקוֹמָן!

נמוג כוס שלישית

בְּרִיד

כוס הרחודיה

נפתח מעט את הדלת

נמוגו כוס שלישית ונודה לאנשים הטובים מבית ומחוץ,
לאלו שבנופם הגנו עלינו ועל טפיינו, חתרו למגע ללא מורא
ובזרוע נמויה הניסו את האויב שעמד עלינו לכלותינו.

אנו, קהילת ארו, צררנו את בגדנו על שכמנו

ויצאנו בחופזה באישון ליל, בחסות הצבא למקום מבטחים.

תודה לאנשים הטובים שקיבלו אותנו, עטפו אותנו באהבה גדולה

ועשו הכול על מנת שנרגיש בית – רחוק מהבית

ועל כך נודה, נשבח ונהלל.

לחיים!!!

שורה ועקנין

ונברך:

אֱלֹהֵינוּ הַנְּבִיא, אֱלֹהֵינוּ הַתְּלַשְׁפִּי, אֵיךְ יָבֹא וּמָה יָבִיא, יָבִיא לָנוּ בְּשׁוֹרֹת טוֹבוֹת
וּמְנַחְמוֹת, בְּשׁוֹרֹת הַגְּאֻלָּה. כְּבִשְׂרֵת הַמַּעְלוֹת: בְּשׁוֹבֵינוּ אֶת שִׁיבַת צִיּוֹן הָיִינוּ
בְּחֻלְמִים. אֲזִי יִמְלֵא שְׂחֹק פִּינוּ וּלְשׁוֹנֵנוּ רִנָּה. אָמֵן!

הַהֲלֵל

לְמֹדְנִי, אֱלֹהֵי, בָּרֶךְ וְהִתְפַּלֵּל
עַל סוּד עֲלֵה קָמוּל, עַל נְגִה פְּרִי בְּשֵׁל,
עַל הַחֲרוּת הַזֹּאת: לְרֵאוֹת, לְחֹשׁ, לְנֶשֶׁם,
לְדַעַת, לְיַחַל, לְהַפְּשֵׁל.

לְמֹד אֶת שִׁפְתוֹתַי בְּרִכָּה וְשִׁיר תִּלְל
בְּהִתְחַדֵּשׁ זְמַנְךָ עִם בִּקְרָה וְעִם לֵיל,
לְבַל יִהְיֶה יוֹמֵי הַיּוֹם כְּתַמוּל שְׁלֹשׁוֹם.
לְבַל יִהְיֶה עָלַי יוֹמֵי הַרְגֵּל.

מתוך: שירי סוף הדרך / לאה גולדברג

נמוזג כוס רביעית

כּוֹס הַמּוֹשְׁפָּחָה

ברכה לאחדות הקהילה, גבורת כיתת הכוננות ולזכר אמיר נעים ז"ל:
את הכוס הרביעית והאהרונה נקדיש לחברי כיתת הכוננות ולכל מי שלקחו
חלק בהגנה על הקיבוץ ב-7/10. נזכור את חברנו אמיר נעים ז"ל, שיצא
מביתו בשבעה באוקטובר מתוך תחושת שליחות להילחם ולהגן ונפל בקרב
על הבית. בזכותו ובזכות חבריו אנחנו כאן היום.

נרים כוס לאמיר, שכה אהב את הארץ, תמיד חשב על האחר ושהקיבוץ
והקהילה היו חלק בלתי נפרד ממנו. לב ענק, שילווח אותנו תמיד ויחסר לנו
כל כך, גם בנוף הקיבוץ. נמשיך את דרכו ונהיה חוקים, נהיה האחד בשביל
השני ונייחל לימים שקטים שבהם ירפאו פצעינו והקהילה תתאחד חזרה.
רו בר

זכרון:

בְּתַקוּפָה זוֹ שֶׁל דָּאָגָה וְחֶסֶר וְדָאוּת, אָנּוּ מֵתְּבַרְכִּים בְּיַחַד הַמּוֹשְׁפָּחָתִי שְׁלֵנוּ
וּמְחַבְּקִים מְרְחוֹק אֶת אֶהוֹבֵינוּ הָרְחוֹקִים. אָנּוּ מִיַּחְלִים יַחַד עִם כָּל מוֹשְׁפָּחַת
הָאָדָם וְהַעוֹלָם לִימֵי שְׁנֵרָה וְעֵשְׂיָה שְׁלוֹיִם שֶׁל בְּרִיאוֹת וְשְׁלוֹם.
בְּמַתְרָה בְּיָמֵינוּ, אָמֵן.

בְּרִיָּצָה

חֶסֶל סְדוּר פֶּסַח בְּהִלְכֵתְנוּ, כְּכֹל בְּנֵיתְנוּ וְרִצּוֹנְנוּ.
כְּאִשֶׁר זָכִינוּ לְסִדֵּר אוֹתוֹ בֵּן נִזְכָּה לְעֵשׂוֹתוֹ:
לְשֵׁנָה הַבְּאָה בִּירוּשָׁלַיִם (בְּאֵרוֹ) תְּבַנּוּיָה.

דַּיִינוּ

אלו הוציאנו ממצרים ולא עשה בהם שפטים, דיינו.
 אלו עשה בהם שפטים, ולא עשה באלהיהם, דיינו.
 אלו עשה באלהיהם, ולא הרג את בכוריהם, דיינו.
 אלו הרג את בכוריהם ולא נתן לנו את ממונם, דיינו.
 אלו נתן לנו את ממונם ולא קרע לנו את היס, דיינו.
 אלו קרע לנו את היס ולא העבירנו בתוכו בחרבה, דיינו.
 אלו העבירנו בתוכו בחרבה ולא שקע צרנו בתוכו, דיינו.
 אלו שקע צרנו בתוכו ולא ספק צרפנו במדבר ארבעים שנה, דיינו.
 אלו ספק צרפנו במדבר ארבעים שנה ולא האכילנו את המן, דיינו.
 אלו האכילנו את המן ולא נתן לנו את השבת, דיינו.
 אלו נתן לנו את השבת, ולא קרבנו לפני הר סיני, דיינו.
 אלו קרבנו לפני הר סיני, ולא נתן לנו את התורה, דיינו.
 אלו נתן לנו את התורה ולא הכניסנו לארץ ישראל, דיינו.
 אלו הכניסנו לארץ ישראל ולא בנה לנו את בית הבחירה, דיינו.

אחד מי יודע

אחד מי יודע? אחד אני יודע:
 אחד אלהינו שבשמים ובארץ
 שני לחות הברית,
 שלשה אבות,
 ארבע אמהות,
 חמשה חומשי תורה,
 ששה סדרי משנה,
 שבעה ימי שבתא,
 שמונה ימי מילה,
 תשעה ירחי לדה,
 עשרה דבריא,
 אחד עשר פוכביא,
 שנים עשר שבטיא,
 שלשה עשר מדיא.

הללויה

יעקב גלפז

הללויה, וזה השיר
עולה מכל פנות העיר
בשהאדם אוסף את כל קלפיו
ושיר הללויה.

פרושים ימי בפני האל
יודע הוא דרכי
וכל שירי כמו תפלות
שלהו למרחקים.

וכשיגיע סוף התנאי
אנעל בשקט את חיי
ושיר חדש צעיר וחי
יושר הללויה.

הללויה וזה השיר
עוד יעלה בכל העיר
והוא חדש והוא צעיר וחי
ושיר הללויה.

אדם חוזר וקציר יומו
צנוע הוא ודל,
ועל גבו צרות החול
עומסות לו כמגדל.
ולפניו רואה פתאם
את שתי עיניה של בתו
והוא אז שר, והן אתו
שרות הללויה.

הללויה, וזה השיר
עולה מכל פנות העיר
בשהאדם ושתי עיני בתו
שרים הללויה.

בונה אדם את בניניו
מהבל וקלפים,
יום יום מורח ועמל
יום יום הם נמרפים.
אבל אל מול הרבן קלפיו
עולה השמש מעליו
והוא אוסף אותם אליו
ושיר הללויה.

איך יודעים שבא אביב?

דבתיא בן דור

איך יודעים שבא אביב?
מסתכלים סביב סביב
ואם רואים שאין עוד ביץ בשבילים
ואם רואים שנגעלמו המעילים
ואם פרג וגם חרצית
לכבוד החג קשטו ארצי
אז יודעים (אז יודעים)
שבא אביב (שבא אביב)
אז יודעים שבא אביב.

איך יודעים שבא אביב?
מסתכלים סביב סביב
ואם רואים המון ידים הרוצות
נושאות סלים בידים עם יין ומצות
ואם שרים "שמחה רבה
אביב הגיע, פסח בא"
אז יודעים (אז יודעים)
שבא אביב (שבא אביב)
אז יודעים שבא אביב.

בשנה הבאה

אהוד מנור

בשנה הבאה נשב על המרפסת
ונספר צפרים נודדות
ילדים בהפשה ישחקו תופסת
בין הבית לבין השדות

עוד תראה, עוד תראה
במה טוב יהיה
בשנה, בשנה הבאה

ענבים אדמים יכשילו עד הערב
ויגשו צוננים לשלחן
ורוחות רדומים ישאו על אם הדרך
עתונים ישנים וענן

עוד תראה, עוד תראה
במה טוב יהיה
בשנה, בשנה הבאה

בשנה הבאה נפרש כפות ידים
מול האור הנגה, הלכן
אנפה לבנה תפרש באון כנפים
והשמש תזרח בתוכן

עוד תראה, עוד תראה
במה טוב יהיה
בשנה, בשנה הבאה

משה ברתיבה

קדיש סלמן

דומם שמה תבה קמנה
על היאור הנה,
ובתבה משה הקמן,
ילד יפה רך.

ומלמעלה זתר תבלת
ומלמטה יאור
והשמש בשמים
שופכה הרבה אור.

הם, הנלים השוכבים,
משה הקמן שט.
לא ימבע, חיה יהיה
ילד זה תקט.

המסע לארץ ישראל

חיים אידיסיס

הלוואי

אהוד מנור

הלוואי וּמַעֲנֵן תִּרְדַּע עֲלֵינוּ קִשְׁתֵּי
הַלוֹאֵי שֶׁלְעוֹלָם הַזֶּה יִשׁ תִּפְקְדֵה
הַלוֹאֵי וְהָאָדָם יִהְיֶה רַחוּם עַד עָרֵב
הַלוֹאֵי שֵׁשׁ סָבִי אֶחָד לְאַהֲבָה.

הַלוֹאֵי שֶׁלֹּא נִכְאָב וְאִישׁ אָחִיו יֵאָהֵב
הַלוֹאֵי וַיִּפְתְּחוּ שׁוֹב שַׁעֲרֵי גֶן עֵדֶן
הַלוֹאֵי וַיִּתְמַזְגוּ מִזְרַח וּמַעֲרָב
הַלוֹאֵי וַיִּנְחַדֵּשׁ יְמֵינוּ כְּאֵן פְּקָדָם.

הַלוֹאֵי וַיּוֹם יִצְמַח מִתּוֹךְ סוּפָה גּוֹעֵשֶׁת
הַלוֹאֵי וְלֹא תֵאָכַד לְעַד הַמַּתְנַחֵה
הַלוֹאֵי שֶׁהַמִּדְבָּר יִצְמִיחַ עֵשֶׂב דִּשְׂא
הַלוֹאֵי וְעוֹד נִשָּׁב בְּצֶל הַתְּאֵנָה.

עוֹד מְעַט, עוֹד קִצָּת,
יִתְנַשֵּׁם הַחֲלוּם,
עוֹד מְעַט נִגִּיעַ לְאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל.

בִּירַח דְמוּתָהּ שֶׁל אִמִּי
מִבִּיטָה בִּי, אִמָּא, אַל תַּעֲלִמִי;
לוֹ הִיָּתָה לְצַדִּי, הִיא הִיָּתָה יְכוּלָה
לְשַׁכְנַע אוֹתָם שְׂאֵנֵי יְהוּדֵי.

עוֹד מְעַט, עוֹד קִצָּת,
בְּקָרוֹב נִגְאָל,
לֹא נִפְסִיק לְלַכֵּת לְאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל.

עוֹד מְעַט, עוֹד קִצָּת,
לְהָרִים עֵינַיִם,
מֵאַמֶּץ אַחֲרוֹן לְפָנֵי יְרוּשָׁלַיִם.

הִיָּרַח מִשְׁנֵיחַ מְעַל,
עַל גְּבִי שֶׁקֶ הָאֶכֶל הַדָּל,
הַמִּדְבָּר מִתְחַתִּי, אֵינִי סוּפוֹ לְפָנַיִם
וְאִמִּי מִבְּמִיחָה לְאָחִי הַקְּמָנִים:

עוֹד מְעַט, עוֹד קִצָּת,
לְהָרִים רַגְלַיִם,
מֵאַמֶּץ אַחֲרוֹן לְפָנֵי יְרוּשָׁלַיִם.

אוֹר יָרַח, הַחֹזֶק מְעַמֵּד,
שֶׁקֶ הָאֶכֶל שֶׁלֵּנוּ אֶבֶד,
הַמִּדְבָּר לֹא נִגְמַר, יִלְלוֹת שֶׁל תַּנִּיִּם
וְאִמִּי מִרְגִיעָה אֶת אָחִי הַקְּמָנִים:

עוֹד מְעַט, עוֹד קִצָּת,
בְּקָרוֹב נִגְאָל,
לֹא נִפְסִיק לְלַכֵּת לְאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל.

וּבְלִילָה תִקְפוּ שׁוֹדְדִים
בְּסָבִי, גַּם בְּחָרֵב חֲדָה,
בַּמִּדְבָּר דָּם אִמִּי, הִיָּרַח עֲדֵי
וְאִנִּי מִבְּמִיחָה לְאָחִי הַקְּמָנִים:

Temple Emanu-El of Westfield, New Jersey, wishes our friends of Kibbutz Erez a Chag Kasher v'Semeach with prayers for your return to your homes and the release of our hostages.

**Jewish Federation of
Greater MetroWest NJ**
Jewish Community Foundation

איסוף ועריכה:
תמיר ועקנין ורז בר
עיצוב:
אופיר שיפריין